

מסורת הש"ס

(א) ויבנות קו. קדושת ג. ע"ש
ערכו כ. א. (ב) ויבנות כ
תש"ן. (ג) גיטין פח. (ד) [שם]
(ה) [שם הנה]. (ו) [שם הנה].
(ז) [שם הנה]. (ח) [שם הנה].
(ט) [שם הנה]. (י) [שם הנה].
הנה דרשה לנח. רש"י.
(כ) [שם הנה]. (כא) [שם הנה].
קריבין. (כב) [שם הנה].
ד"ה. ובענין מיימו
הירושלמי דכ"ה. ועי'
מסרין. (כג) [שם הנה].
פח. ד"ה. ובענין מיימו.

תורה אור השלם

1 אם עלה קרבנו מן הקרבן
וכן תמים קריבנו אל פתח
אהל מועד קריב אתו
לרצונו לפני ה'. ויקרא א ג

הגרות הב"ח

(א) גמ' בשראל כשר
בעכו"ם לל"ז וזאת ו'
מתקן: (ב) שם דבר מורה
אפילו בעכו"ם נמי כשר:
(ג) רש"י ד"ה עכו"ם:
פסול וכו' לא גמר ומגש
לל"ז ומימי ומקנה נמתק:
(ד) הו"פ ד"ה א"ה מ"ה
דמילת קריב: (ה) א"ה קריב:
וכי מקריב: י"ב פ"י פרה
מפרת פסל ענין קמייה
זשה ע"י פ"ק דזבחים:
(ו) ד"ה גט וכו' כולו עכו"ם
פסול כגון אם חונטין אותו:
(ז) בא"י וי מ"ה חטאת
דבשראל כשר: (ח) בא"י
עשה מה ששראל פלוגי
אומר לך וכו' דעל פי רב
פלוגי: (ט) א"ה דבר וכו'
ליה לאמייה הכא דהא למי:

מוסף רש"י

קריב אורו. אל פתח אהל
מועד קריב אתו. קרא ימירא
הוא. דהא כמי כרישה
קריבנו ר"ה. ובענין קדושת
(ג). מלמד שכופין אותו.
לקיים דברי נדרו (קדושין ג.).
המעושה. מחוקק עומק ביד
התורה. ובענין עמיה ביד
עכו"ם. שזכיר עבד טכסס
אם לוקח בעלה לגרשה וכה
עליו עניקין (סו).
קריב אתו. ויתרא הוא קאמר
מלמד דכופין אותו להקריב
שנדר. ונראה ליה התייה
ליה כפרה בקרבנו וגמר
ומתרה: כופין אותו. ליתן
גט לאותן שכופין אותו
להוציא כגון מנה מנה שחין
ובעל [פוליסין] כו': ה"ם
נמי סבר. האי מוכה שחין
מצוה לשמוע דברי חכמים
שגדור כן ומתרה. אלא
סברא דכי אמר תליוהו
וזבין דובניה זבני דאגב
אונסי' גמר ומקני: גמ'
המעושה. ע"י ביד ישראל
כשי: תולה עמיה עכו"ם
(א) שאגש עצמה לגרשה.
התם נמי נימא אגב אונסיה
גמר בעל הבית ומקני ליה:
מורה שמואל היכא דיהיב
זווי. דגמר ומקני ליה: מאי
איכא למימר. אמאי אפי'
קרקע ברין הוא דיש לו
דאגב אונסיה גמר ומקני.
אין דרואי יש לו קרקע.
והא דרב ביבי מימרא היא
ואינה עיקר דאגב לא
משנה ולא ברייתא כי אם
מימרא בעלמא:

רבינו גרשום

קריב אתו. ויתרא הוא קאמר
מלמד דכופין אותו להקריב
שנדר. ונראה ליה התייה
ליה כפרה בקרבנו וגמר
ומתרה: כופין אותו. ליתן
גט לאותן שכופין אותו
להוציא כגון מנה מנה שחין
ובעל [פוליסין] כו': ה"ם
נמי סבר. האי מוכה שחין
מצוה לשמוע דברי חכמים
שגדור כן ומתרה. אלא
סברא דכי אמר תליוהו
וזבין דובניה זבני דאגב
אונסי' גמר ומקני: גמ'
המעושה. ע"י ביד ישראל
כשי: תולה עמיה עכו"ם
(א) שאגש עצמה לגרשה.
התם נמי נימא אגב אונסיה
גמר בעל הבית ומקני ליה:
מורה שמואל היכא דיהיב
זווי. דגמר ומקני ליה: מאי
איכא למימר. אמאי אפי'
קרקע ברין הוא דיש לו
דאגב אונסיה גמר ומקני.
אין דרואי יש לו קרקע.
והא דרב ביבי מימרא היא
ואינה עיקר דאגב לא
משנה ולא ברייתא כי אם
מימרא בעלמא:

(א) נראה דל"ל שזמנא את
בעלה לגרשה.

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מח.

עין משפט
גמ' מצוה

קפ א מיי פ"ד מהל
מעשה קרבנות הל' עו
סגמ לאין קלל:
קפא ב ג מיי פ"ד מהל
גיווש הל' כ סגמ
עשין כ טו"ע אה"ע פ"י
קלל טע"ף א וסי קנד טע"ף
כא:
קפב ד מיי ע"ס ומגמ ע"ס
טו"ע ע"ס ק"י קלל
קפג ה מיי ע"ס טו"ע ע"ס
טע"ף ט':

מוסף תוספות

א. ונפשיהו מביאין
אותן. גמ' ב. ו. והכי
קאמרין שאמרו רוצים
אנו היבד דעתייהו וגמרו
דהויה להו כפרה. גמ' ב.
והכי. ג. אינה באה
לכפר על עשה כפרה ממל
אלא אחר שכפרה
התשובה על העשה היא
באה להקבלת פנים כאדם
שסרח במלך ורוצחו ע"י
לפקיטין עשה כפרה מקבל
פניו מביא הו"ן בידו.
לפי' זכום: ד"ה עולה.
ד. משום לפניהו ולא
לפני עכו"ם אפי'
הדעברין מעשין ע"פ
ישראל. מו"פ גיטין פח:
ו. והכא נמי הא איכא
משום מצוה לשמוע דברי
חכמים. שאין הגויים אלא
מקבלין וכוונתן של דיני
ישראל. ואפי' שאמרה
תורה לפניהו ולא לפני
גויים. לא להכותו קאמר
אלא שלא לזנוי הגויים
וכו'. רש"י. א. [ולפ"י]
ניחא. דבתרווייהו היה
טעמא משום דמצוה
לשמוע דברי חכמים.
הלכך פריך ליה מן
ובעובדי כוכבים פסול.
לפי' גיטין פ"ט ס"י.
ו. שהיה מעושה בגוים
כמו גט המעושה שלא
ברין הוי. רבינו יונה.
ו. דדבר תורה גט
המעושה בגוים כשר דהוי
כמו תליוהו וזבין כיון דבני
מגושה ברין. ע"ס.
ו. עין ע"ג ברש"י
ד"ה רב הו"ה וכוונתו'
אמר רב הו"ה. ד' דכיון
דאינו מקבל ממוח במתנה
ובגט זה שנתנו. אם איתא
דניחא ליה ליתנה מדעתו
למה לו למסור מורעא ואי
לא ניחא לו ליתן למה לו
ליתן גט ומתנה. אלא דרמי'
בגט בגט ובמתנה זו.
הלכך א"צ לפרש אונסיה
וכו'. רש"י ע"ל מ: ד"ה
גלי מילתא.

(א) אי"מא מהא דתניא יקריב אורו. ו"מ' אי מהכא גמר אפילו
תליוהו ויהיב נמי מתנה הוי והיהא דסיקריקין מוכח
דאינה מתנה והיה ר"י רוצה לתקן דהכא הוי כמו מכר דהא יש לו
כפרה תחת הקרבן וקונה הכפרה ומגיטי נשים דצעי למיגמר מייניהו
הוי נמי כמו מכר שפטר על ידי כך
משאר כסות ועונה אבל אי אפשר
לומר כך דל"כ גט מעושה שלא כדין
נמי יהא כשר וזהמגרש (גיטין דף פח:
(ש) אמר שמואל דפסול ומיך ר"י
דכל דבר שזא מוחיב לעשות הוי
כמו מכר והכא הרי הוא מוחיב להציא
קרבן ולקמן נמי מוחיב הוא לגרש את
אשתו דמיימי צהנוו שכופין אותו
להוציא אבל שלא כדין הוי כמו
תליוהו ויהיב ללא הויא מתנה:

יקריב אורו מלמד שכופין אותו.
לא דמי ללא דלמך דפ'
שור שנגח ארבעה וזמשה (ב"ק דף
(ג). חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין
אותן משום דכיון דלכפרה קאתו לא
צעי משכניו דדוקא חטאות ואשמות
שצאות על חטא לא צעי משכניו
שרוצה שמאזות חטא יהיה לו כפרה
אבל הכא נדר או נדבה אין מוכפרי
והא דקאמר נוחא ליה דמיהו ליה
כפרה היינו ממה שנדר שאם לא
ישלם נדרו עונו ישא. והא דלמך
צמורת כהנים וצבחים (דף ג. ו) וזימנא
(דף ג. ו) דעולה מוכפרת על חייבי עשה
הא אמר בפ"ק דזבחים (דף ז. ו) דעולה
דורון היא ולא מוכפרת. מקופיא (ט)
מכפרת מקיבעא לא מוכפרת: (י)
אלא ככרא הוא דאגב אונסיה
גמר ומקני. ו"מ' תיין
דמסכרתי ידעינן דלגב אונסיה גמר
ומקני אמאי אינטרין קרא גבי קרבן
למיכתב דכופין אותו וי"ל דאי לאו
קרא הוה אמיינא א"ע"ג דגמר ומקני

בשדה
כיון דאינו מתרצה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מצוה דזבח
רשעים הוא כמ"ל שחקרין נראה: **גמ' מעושה בישראל בשר**
בעכו"ם כפורה. כפיפה מסיים ובעכו"ם חובטין אותו ואומרים
לו עשה מה שישאל אומר לך ויש מפרשים דהוי פירושה דרישא
כילד בעכו"ם פסול (א) חובטין אותו ואומרים לו כו' ואין נראה
דל"כ דלפריך ליה הכא מסיפא לסייעיה מרישא דקתני בישראל כשר
דלגב אונסי' גמר ומקני וכו' תימא (א) דבשראל כשר משום
דמנחה לשמוע דברי חכמים דל"כ בעכו"ם נמי אמאי פסול והא
חובטין אותו דצעי חכמים (א) ונראה לר"י דהכי קאמר
דבעכו"ם נמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישאל (א) אומר
לך וכן מפרש בהלכות גדולות והכי מוכח בתוספתא דקתני
ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוגי אומר לך משמע
דעל פי ר' פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא
אומר להם לחזצו וכן משמע צירושלמי דגיטין דקאמר
התם רב אמר ישראל עשה כמעשה עכו"ם כשר צאומר איני
זן ואיני מפרנס תנא ר' חייא עכו"ם עשאו כמעשה ישראל
פסול ואפי' אמר איני זן ואיני מפרנס הדא מתני' אמרה כן
ובעכו"ם חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישאל אומר לך
ולא מה שאני אומר לך והא דלמך בגיטין (דף פח:) לפנייה ולא

לפני עכו"ם כיון שהעישו על פי דיני ישראל לאו היינו עכו"ם דלפני עכו"ם
דבר תורה אפי"ו בעכו"ם בשר. דכיון דכדן מעשים כמותן שכופין אותו להוציא דבישראל נמי אי שלא כדן מעשה פסול
כדלמך שמואל צהמגרש (גיטין דף פח: וש) ו"מ' ומאי נפקא מינה אס תולה בעכו"ם ומפקעת עמיה מיד בעלה דכיון דכדן
עצדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא ו"ל דגורו כדן אטו שלא כדן ו"מ' ליהוה טעמא דמפרש בהמגרש דבעכו"ם פסול
דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ם ועכו"ם ונאו בני עישוי יניהו תקשה ליה לרב הו"ה אמאי פסול נימא דלגב
אונסיה גמר ומגרש ו"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם ולאו הוי שלל אמר ושלל כדן הוי כמו מתנה דכפרישית לעיל ו"מ'
ואמאי מיימי הכא דרב משרשיא ההוא דתתם הוה ליה לאתויי (ש) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא צדומה היא הוה ללפי' סברת
המתקשה לדחישי עכו"ם בני עישוי מתקן לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי דבני עישוי יניהו לא הוה פריך ולא מדי
דהוי כמו מתנה ולסכרתו משני ליה כדרב משרשיא: **הא איתמר ע"ה אמר רב א"א שנו.** תימא לרשב"א דמשמע דלא אמר רב
הו"ה תליוהו וזבין וזינייה זבני אלא בשטר אבל בלך חוק וקני לא וכיון דלגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ומה לי האי ועוד
הקשה דקאמר ומורה שמואל היכא דיהיב זווי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זווי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ומיך
דדחי פלוגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זווי לא הוה עבד שטר ושמואל סבר דמתנת אונס עבד שטר אבל אחריות
לא היה מקבל כדלמך בהנזקין (שם דף נח.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא ה"בא תליוהו וזבין וזינייה וזיני.**
לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מתנת אונס נמון כי ההוא מעשה דכפרישית (לעיל דף מ:.) הוה זיני ואם מסר
מודעא לא הוה זיני דקיימא לן כרב הו"ה [דכתיבין] מודעא אזיני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא
הו"ה מתנה אפילו לא מסר מודעא אי דידיע עדים אונסיה והיכא דמסר מודעא אפי' לא ידעי אונסיה כתיבין וכן בגיטין
והיכא

יקריב אורו. קרא ימירא דהא כתיב לעיל זכר תמים יקריבנו ומאי
למיכתב יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה': **מלמד שכופין**
אורו. להקריב מה שנדר: **עד שיאמר רוצה אני.** אלמא היכא דכופין
אורו עד דלמך מתוך יסורין רוצה אני
להקריב. והוא הדין לזיני אם אמר
רוצה אני הוי זיני דגמר בלבו להקנות:
דסיפוי ליה כפרה. וכו' אמר רוצה אני
ודאי בלז שלם קאמר: **וכן אסא אומר**
בגויי נשים. צהקן דתנן (כתובות עו:)
ואלו שכופין אותו להוציא מוכה שחין
וצעל פוליסוס דכופין ומקני אותו עד
שיאמר רוצה אני דונתא (מ) מדעתו משמע:
דלמא. התם נמי כי אמר רוצה אני
גמר בלבו לגרשה דמנחה קעביד
מלמך שחייבוהו חכמים להוציא:
אלא. רב הו"ה מסכרתי ידיה קאמר
דמתוך יסורים גמר בלבו ומקני הואיל
ואיכא תרמי יסורים וממן מעות דלא
מפקד מידי: **גט המעושה.** שכופין
אורו לבעל להוציא. אם בישראל הוא
כשר שפסוהו ישראל וכגון דלמך רוצה
אני: **עכו"ם פסול.** וא"ע"ג דלמך
רוצה אני. וקא ס"ד דמקשה דבישראל
כשר משום דמנחה לשמוע דברי
חכמים ובעכו"ם פסול כיון דליכא
מנחה אגב אונסי' לא גמר (א) ומקנה
ומגרש וקשיא לרב הו"ה דכיון דליכא
מנחה לא מקני אגב אונסיה:
ובעכו"ם. אם אנו רוצים לכופו על
ידי עכו"ם ויהיה הגט כשר מלמדים
שישראל אומר לך עשה מה
מנחה לשמוע דברי חכמים: **התם**
נמי נימא אגב אונסי' גמר ומגרש.

דהא לא מפקד מידי דומיא דזיני
שמקבל דמי שדהו דכיון שאשתו שונאתו
וצלא גט נמי לא תעמוד אלא וגט זה
אינו אלא להמירה לאחריו לא מפקד
כלום: **אפילו בעכו"ם כשר.** דלגב אונסיה גמר וגרש דלא מפקדי
מידי כדפרישית: **פסול.** מדרבנן וזריכה גט אחר ומיהו אם פשטה
ידה וקבלה קדושין מלמך זריכה גט מזה ומזה: **וטולה עמיה ביד**
עכו"ם. להחניף לו ולזנות עמו עד שיכריח את בעלה לגרשה:
נימא אגב אונסיה. דסיקריקון גמר ומקני צעל הבית כיון דיהיב
ליה זווי ולא מפקד מידי דהיינו תליוהו וזבין: **מודה שמואל דהיכא**
דיהיב ליה זווי. זה הלוקח מן הסיקריקון כשחזר ולקח מבעל הבית
יהיב ליה זווי לבעל הבית דלגב דמקבל זווי גמר ומקני דהיינו תליוהו
וזבין אכל בלא מעות לא גמר ומקני דהא רב הו"ה נמי תליוהו וזבין
קאמר אבל תליוהו ויהיב לא הוי מתנה: **ולרב ציני דמסיים.** לעיל (ממ')
בנילמתי דרב קדושין מלמך זולן שהציא ראייה אין ראייתו ראייה ואין
מעמידין שדה בידו ואוסף רב ציני אבל מעות יש לו לגזלן שנתן
לגזול אלמא ס"ל לרב ציני דלפי' נתן הגזול לגזול מעות לא קנה
דתליוהו וזבין לא הוי זיני והוא הדין להך משנה דסיקריקון דאי נתן
הסיקריקון או הלוקח ממנו לבעל הבית מעות דמי שהדה לא
קנה וקשיא לרב הו"ה: **מימרא הוא.** שהיה אומר משום אחרים
ואינה לא משנה ולא כרייתא. ואי הוה אמר לא רב ציני
משמיה דנפשיה הוה מהדר גמרא גברא קרמית צמתייה:
בשדה

לפני עכו"ם כיון שהעישו על פי דיני ישראל לאו היינו עכו"ם דלפני עכו"ם
דבר תורה אפי"ו בעכו"ם בשר. דכיון דכדן מעשים כמותן שכופין אותו להוציא דבישראל נמי אי שלא כדן מעשה פסול
כדלמך שמואל צהמגרש (גיטין דף פח: וש) ו"מ' ומאי נפקא מינה אס תולה בעכו"ם ומפקעת עמיה מיד בעלה דכיון דכדן
עצדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא ו"ל דגורו כדן אטו שלא כדן ו"מ' ליהוה טעמא דמפרש בהמגרש דבעכו"ם פסול
דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ם ועכו"ם ונאו בני עישוי יניהו תקשה ליה לרב הו"ה אמאי פסול נימא דלגב
אונסיה גמר ומגרש ו"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם ולאו הוי שלל אמר ושלל כדן הוי כמו מתנה דכפרישית לעיל ו"מ'
ואמאי מיימי הכא דרב משרשיא ההוא דתתם הוה ליה לאתויי (ש) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא צדומה היא הוה ללפי' סברת
המתקשה לדחישי עכו"ם בני עישוי מתקן לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי דבני עישוי יניהו לא הוה פריך ולא מדי
דהוי כמו מתנה ולסכרתו משני ליה כדרב משרשיא: **הא איתמר ע"ה אמר רב א"א שנו.** תימא לרשב"א דמשמע דלא אמר רב
הו"ה תליוהו וזבין וזינייה זבני אלא בשטר אבל בלך חוק וקני לא וכיון דלגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ומה לי האי ועוד
הקשה דקאמר ומורה שמואל היכא דיהיב זווי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זווי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ומיך
דדחי פלוגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זווי לא הוה עבד שטר ושמואל סבר דמתנת אונס עבד שטר אבל אחריות
לא היה מקבל כדלמך בהנזקין (שם דף נח.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא ה"בא תליוהו וזבין וזינייה וזיני.**
לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מתנת אונס נמון כי ההוא מעשה דכפרישית (לעיל דף מ:.) הוה זיני ואם מסר
מודעא לא הוה זיני דקיימא לן כרב הו"ה [דכתיבין] מודעא אזיני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא
הו"ה מתנה אפילו לא מסר מודעא אי דידיע עדים אונסיה והיכא דמסר מודעא אפי' לא ידעי אונסיה כתיבין וכן בגיטין
והיכא

לפני עכו"ם כיון שהעישו על פי דיני ישראל לאו היינו עכו"ם דלפני עכו"ם
דבר תורה אפי"ו בעכו"ם בשר. דכיון דכדן מעשים כמותן שכופין אותו להוציא דבישראל נמי אי שלא כדן מעשה פסול
כדלמך שמואל צהמגרש (גיטין דף פח: וש) ו"מ' ומאי נפקא מינה אס תולה בעכו"ם ומפקעת עמיה מיד בעלה דכיון דכדן
עצדה וגם חכמים היו כופין אותו להוציא ו"ל דגורו כדן אטו שלא כדן ו"מ' ליהוה טעמא דמפרש בהמגרש דבעכו"ם פסול
דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ם ועכו"ם ונאו בני עישוי יניהו תקשה ליה לרב הו"ה אמאי פסול נימא דלגב
אונסיה גמר ומגרש ו"ל כיון שעל ידי כפיית עכו"ם ולאו הוי שלל אמר ושלל כדן הוי כמו מתנה דכפרישית לעיל ו"מ'
ואמאי מיימי הכא דרב משרשיא ההוא דתתם הוה ליה לאתויי (ש) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא צדומה היא הוה ללפי' סברת
המתקשה לדחישי עכו"ם בני עישוי מתקן לו דפריך ליה בעכו"ם אמאי פסול ואי דבני עישוי יניהו לא הוה פריך ולא מדי
דהוי כמו מתנה ולסכרתו משני ליה כדרב משרשיא: **הא איתמר ע"ה אמר רב א"א שנו.** תימא לרשב"א דמשמע דלא אמר רב
הו"ה תליוהו וזבין וזינייה זבני אלא בשטר אבל בלך חוק וקני לא וכיון דלגב אונסיה גמר ומקני מה לי האי ומה לי האי ועוד
הקשה דקאמר ומורה שמואל היכא דיהיב זווי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זווי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ומיך
דדחי פלוגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זווי לא הוה עבד שטר ושמואל סבר דמתנת אונס עבד שטר אבל אחריות
לא היה מקבל כדלמך בהנזקין (שם דף נח.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא ה"בא תליוהו וזבין וזינייה וזיני.**
לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מתנת אונס נמון כי ההוא מעשה דכפרישית (לעיל דף מ:.) הוה זיני ואם מסר
מודעא לא הוה זיני דקיימא לן כרב הו"ה [דכתיבין] מודעא אזיני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא
הו"ה מתנה אפילו לא מסר מודעא אי דידיע עדים אונסיה והיכא דמסר מודעא אפי' לא ידעי אונסיה כתיבין וכן בגיטין
והיכא